

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRENMEYE YÖNELİK İNANÇLARININ İNCELENMESİ

ANALYSIS ON TEACHERS CANDIDATES' BELIEFS TOWARDS THE LEARNING

Ata PESEN¹

Öz

Bu araştırmanın amacı, eğitim fakültesinde okuyan son sınıf öğretmen adaylarının öğrenmeye yönelik inançlarını incelemektir. Araştırma, tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 459 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise araştırmaya katılma konusunda gönüllü olan 242 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Bay ve diğerleri tarafından (2012) geliştirilen öğrenmeye yönelik inanç ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde bağımsız gruplar için t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi yapılmıştır. Araştırma sonucunda son sınıf öğretmen adaylarının öğrenmeye yönelik inançlarında cinsiyet değişkenine göre Bilişsel yapılandırmacılık boyutunda kadın adaylar lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının okudukları bölüm değişkeni açısından öğrenmeye yönelik inançları arasında ise sosyal yapılandırmacılık alt boyutunda Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencileri lehine Fen Bilgisi ve Türkçe Öğretmenliği Öğrencileri ile anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar son sınıf öğretmen adaylarının öğrenmeye yönelik bir inançlarını Türk eğitim sisteminin benimsediği yapılandırmacı anlayışı desteklediğini ancak geleneksel yaklaşımlardan da vazgeçilmediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, öğrenmeye yönelik inanç, eğitim fakültesi

Abstract

The aim of study was to examine the belief of senior class prospective teachers towards learning. The study was designed in survey model. The population of the study consisted of 459 senior students studying at Siirt University Faculty of Education in the fall semester of 2017-2018 academic year. The sample of the study consisted of 242 senior students who voluntarily participated in the study. "Belief Scale Towards Learning" developed by Bay et al. (2012) was used as data collection tool in the study. As the normalization of the data was ensured, independent samples t-test was used to reveal differentiation in terms of gender while one-way analysis of variance (ANOVA) was applied to demonstrate differentiation in terms of department. At the end of the study, a significant difference was found in the cognitive constructivism dimension in favor of females according to gender variable in the belief of senior class prospective teachers towards learning. In terms of the department variable of the prospective teachers' beliefs towards learning, a significant difference in favor of Classroom Teaching students was observed in the social constructivism sub-dimension between them and Science and Turkish teaching students.

Keywords: Prospective teacher, belief towards learning, faculty of education.

1. GİRİŞ

İnançlar düşünce ve davranışlar üzerinde güçlü bir etkiye sahip olan, kuşku duyulmaksızın doğru olduğu varsayılan içsel kabuller ya da önermeler olarak tanımlanabilir (Deryakulu, 2004). İnançlar yaşamın her alanında olduğu gibi öğrenme-öğretme sürecinde de insan davranışlarını etkileyen faktörlerdir. Öğrenme ve öğretme süreçleri açısından bireyin

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, Siirt, Türkiye, e-mail: atapesen@siirt.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1676-7444.

düşünce ve davranışları üzerine yaptığı etki dolayısıyla eğitimcilerin farklı kategorilerdeki inançları dikkate alması gerekmektedir (Kaleci ve Yazıcı, 2012). Eğitim bilginin algılanması, anlamlandırılması ve içselleştirilmesi süreci olarak düşünüldüğünde; bireylerin sahip oldukları inançların tutum ve davranışlarını etkilememesi olanaksızdır (Demir ve Akınoğlu, 2010).

Öğretme ve öğrenme sürecinde geleneksel ve yapılandırmacı olmak üzere öğrenmeye yönelik iki tür inanç olduğu ifade edilmektedir (Bay ve diğerleri, 2012). Geleneksel yaklaşım, öğretmenin aktif öğrenenin pasif olduğu, öğrenmenin sadece uyarıcı ve tepki arasındaki bağın pekiştirilmesi şeklinde açıklandığı yaklaşımdır. Yapılandırmacı yaklaşım ise; öğrenenin merkezde olduğu, öğrenenin geçmiş bilgileri ile yeni bilgisi arasında bağ kurarak bilgiyi yapılandırdığı öğrenme anlayışıdır (Henson, 2003).

Yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrenenler bilginin pasif alıcısı değil önceki öğrenmeleri ile yeni öğrenmeleri arasında bağ kurarak bilgiyi yapılandıran bireylerdir (Erdem ve Demirel, 2002). Yapılandırmacı yaklaşım genel olarak üç görüş etrafında şekillenmiştir. Bu görüşlerden birincisi; bilginin öğrenen tarafından aktif olarak oluşturulduğunu vurgulayan, öğrenmede geçmiş yaşantıların önemini savunan Piaget'in "bilişsel yapılandırmacılık" görüşü, İkinci görüş; bilginin zihinde yapılandırılması sürecinde sosyal yaşamın ve etkileşimin önemini vurgulayan, bireyin tek başına öğreneceği bilgiden daha fazlasını başka birinin desteği ile öğrenebileceğini (Slavin, 2013) ifade eden Vygotsky'in "sosyal yapılandırmacılık" görüşü ve son olarak bilginin öğrenenin deneyimleri ile zihninde sürekli olarak yenilendiğini ve böylece bireyin bilgiyi etkin şekilde kendisinin oluşturduğunu vurgulayan Von Glasersfeld'in "radikal yapılandırmacılık" görüşüdür (Bal ve Doğanay, 2009).

Türkiye'de eğitim programlarında 2002 yılında başlayan ve 2005-2006 öğretim yılında somut bir şekle giren reform çalışmaları dinamik bir şekilde öğretim programlarının güncellenmesi ile günümüzde de devam etmektedir. Gelişmiş birçok ülkenin eğitim sistemleri göz önünde bulundurularak yenilenen programlar öğrenci merkezli bir anlayışı benimseyen ilerlemecilik eğitim felsefesine dayalı yapılandırmacı bir anlayışa göre şekillenmektedir.

Yapılandırmacı yaklaşım birçok ülkede yaygın bir şekilde uygulama alanına sahip olsa da Türkiye'de istenilen başarı hala istenen seviyede değildir. Eğitim sisteminde beklenen dönüşümün gerçekleşmesi öncelikle öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve öğrenci velilerinin yapılandırmacı yaklaşıma uygun yeni rollerini benimseyip, sergilemesi ile mümkündür (Akpınar, 2010). Nitekim literatürde, öğretmenlerin inançları ve sınıf içindeki davranışları ile öğrenme ortamı arasında güçlü bir bağın bulunduğunu ortaya koyan araştırmalar bulunmaktadır (Chan ve Elliott, 2004; Fisher ve Rush, 2008; Rodriguez ve Cano, 2007). Öğretmenlerin eğitimde yaşanan değişimleri benimsemeleri ve yapılandırmacı anlayışa dayalı öğrendikleri bilgileri özümsemeleri, lisans öğrenimleri esnasında öğrenmeye yönelik belirli bir inanç oluşturmalarına sebep olur.

Literatürde öğretmen adaylarının eğitim inançlarına yönelik araştırmaların (Alkın Şahin, Tunca ve Ulubey, 2014; Duman & Ulubey 2008; Ekiz 2005, Ekiz, 2007; Northcote, 2009;) yanı sıra öğretmen adaylarının epistemolojik inançlarını (Aksan ve Sözer, 2007; Alkın-Şahin, Tunca ve Ulubey, 2014; Deryakulu ve Büyüköztürk, 2005; Deryakulu, 2004; Aypay, 2011a; Aypay, 2011b; Terzi, 2005; Güven ve Belet, 2010; Demir ve Akınoğlu, 2010; Şenler ve Irvan, 2016; Kaya ve Ekiçi, 2017) inceleyen araştırmalarda bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde örneklem gruplarının genel olarak öğretmen adaylarından oluşması, öğrenme öğretme süreçlerine dahil olacak çalışma grupları ile çalışıldığını gösterse

de eğitim fakültelerinin son sınıf öğrencileri ile ilgili müstakil bir çalışmanın yapılmamış olması bu çalışmanın farklılığı olarak gösterebilir. Ayrıca 2007 yılında yenilenen öğretmen yetiştirme lisans programları incelendiğinde okul öncesi öğretmenliği hariç (YÖK, 2007) programlarda yer almayan veya seçmeli ders olarak çok az bir programda yer alan “Eğitim Felsefesi” dersinin 2018-2019 öğretim yılından itibaren birinci sınıflardan başlanarak bütün lisans programlarında ortak meslek dersleri olarak yer alması (YÖK, 2018) eğitim programlarının temel alındığı eğitim felsefesinin öğretmen adayları tarafından anlaşılması açısından önemli bir adımdır. Bu nedenle öğretmenlik mesleğini tercih eden ve öğretim programlarında “eğitim felsefesi” dersi almadan son sınıfa gelen öğretmen adaylarının genel olarak öğrenmeye yönelik inançlarının incelenmesinin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı son sınıf öğretmen adaylarının geleneksel ve yapılandırmacı çerçevede sahip oldukları öğrenmeye yönelik inançlarını incelemektir. Bu genel amaç çerçevesinden aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin öğrenmeye yönelik inançları hangi düzeydedir?
2. Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin öğrenmeye yönelik inançları arasında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin öğrenmeye yönelik inançları arasında okudukları bölüm değişkeni açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. ARAŞTIRMA MODELİ

Araştırma nicel araştırma modellerinden genel tarama modeli türlerindedir. Genel tarama modelleri, birden fazla elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü veya ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan araştırmalardır (Karasar, 2015).

2.1. Çalışma Grupları

Araştırma grubunu, 2017-2018 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Dönemi’nde Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi 4. Sınıfta okumakta olan 459 öğrenci ve çalışmaya gönüllü katılan 242 öğrenci oluşturmaktadır. Tablo 1’de araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarına ilişkin betimsel bilgiler

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kadın	125	51,7
	Erkek	117	48,3
Bölüm	Türkçe Öğretmenliği	35	14,5
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	38	15,7
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	44	18,2
	Matematik Öğretmenliği	34	14,0
	BÖTE	40	16,5
	Sınıf Öğretmenliği	51	21,1
Toplam		242	100

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların 125'inin kadın, 117'sinin erkek olduğu görülmektedir. Katılımcılardan 35'i Türkçe öğretmenliği, 38'i fen bilgisi öğretmenliği, 44'ü sosyal bilgiler öğretmenliği, 34'ü matematik öğretmenliği, 40'ı bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği ve 51'i sınıf öğretmenliği bölümlerindedir.

2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak Bay ve diğ. (2012) tarafından geliştirilen öğrenmeye yönelik inanç ölçeği kullanılmıştır. Öğrenmeye Yönelik İnanç Ölçeğinde toplam 34 madde bulunmaktadır. 5'li likert tipinde olan ölçek “geleneksel”, “sosyal yapılandırmacı”, “bilişsel yapılandırmacı” ve “radikal yapılandırmacı” şeklinde 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin her bir alt boyutundan alınan puanların yükselmesi katılımcının ilgili boyuta ait inanç düzeyinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı “sosyal yapılandırmacı” alt boyutu için .85, “geleneksel” alt boyutu için .86, “bilişsel yapılandırmacı” alt boyutu için .74 ve “radikal yapılandırmacı” alt boyutu için .73 olarak belirtilmiştir (Bay ve diğ., 2012). Araştırmacı tarafından ölçeğin bu çalışma için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ise “sosyal yapılandırmacı” alt boyutu için .80, “geleneksel” alt boyutu için .73, “bilişsel yapılandırmacı” alt boyutu için .73 ve “radikal yapılandırmacı” alt boyutu için .63 olarak hesaplanmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 25 paket program kullanılmıştır. Cinsiyet açısından farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla bağımsız gruplar için t testi, bölüm açısından farklılaşmayı ortaya çıkarmak amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğrencilerden toplanan verilerin çözümlenmeleri sonucunda ortaya çıkan bulgulara yer verilmiştir. Araştırma soruları ayrı ayrı incelenmiş ve tablolar halinde sunulmuştur.

Araştırmaya katılan son sınıf öğretmen adaylarının öğrenmeye yönelik inançlarına ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Öğrenmeye Yönelik İnançları

	N	Min.	Max.	\bar{X}	S.
Bilişsel yapılandırmacılık	242	6,00	30,00	24,10	4,00
Sosyal yapılandırmacılık	242	11,00	55,00	43,71	6,71
Radikal yapılandırmacılık	242	8,00	40,00	25,16	5,27
Geleneksel	242	9,00	45,00	31,35	6,10

Öğrenmeye Yönelik İnanç Ölçeği'nin alt boyutlarından alınan puanların yükselmesi öğretmen adaylarının ilgili boyuta ait inançlarının yüksek düzeyde olduğu anlamına gelmektedir. Araştırmaya katılan toplam 242 öğretmen adayının öğrenmeye yönelik inanç düzeyleri ölçekten alınabilecek en yüksek ve en düşük değerlere göre incelendiğinde, bilişsel ve sosyal yapılandırmacılıkta oldukça yüksek, radikal yapılandırmacılık ve geleneksel yaklaşımda yüksek düzeyde bir ortalama sahip oldukları söylenebilir.

Araştırmaya katılan son sınıf öğretmen adaylarının öğrenmeye yönelik inançlarının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız gruplar t testi sonuçları tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyet Değişkeni İçin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	df	t	p
Bilişsel	Kadın	125	24,61	4,03	240	-2,073	,039
	Erkek	117	23,55	3,91			
Sosyal	Kadın	125	44,16	6,56		-1,086	,279
	Erkek	117	43,23	6,86			
Radikal	Kadın	125	24,84	5,17		,979	,329
	Erkek	117	25,51	5,38			
Geleneksel	Kadın	125	30,99	6,37		,967	,334
	Erkek	117	31,75	5,81			

Tablo 3 incelendiğinde, son sınıf öğretmen adaylarının öğrenmeye yönelik inançlarının bilişsel yapılandırıcılık alt boyutunda kadınlar lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığı ($p<0.05$), sosyal yapılandırıcılık ve radikal yapılandırıcılık boyutları ile geleneksel boyutta cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir.

Öğrencilerin öğrenmeye yönelik inançları arasında okudukları bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Bölüm Değişkenine Göre Öğrenmeye Yönelik İnanç düzeylerine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Bilişsel	Gruplararası	142,633	5	28,527	1,809	,112	Yok
	Gruplar içi	3721,784	236	15,770			
	Toplam	3864,417	241				
Sosyal	Gruplararası	764,997	5	152,999	3,576	,004	T-S* F-S*
	Gruplar içi	10098,330	236	42,790			
	Toplam	10863,326	241				
Radikal	Gruplararası	43,634	5	8,727	,309	,907	Yok
	Gruplar içi	6670,420	236	28,264			
	Toplam	6714,054	241				
Geleneksel	Gruplararası	341,707	5	68,341	1,865	,101	Yok
	Gruplar içi	8650,016	236	36,653			
	Toplam	8991,723	241				

Tablo 4 incelendiğinde son sınıf öğretmen adaylarının okudukları bölüm değişkenine göre öğrenmeye yönelik inançları arasında sosyal yapılandırıcılık alt boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir [$f=3,756$, $p<0,05$]. Buna karşın ölçeğin bilişsel yapılandırıcılık [$f=1,809$, $p>0,05$], radikal yapılandırıcılık [$f=,309$, $p>0,05$] ve geleneksel [$f=1,865$, $p>0,05$] alt boyutlarında okunulan bölüm değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

tespit edilmemiştir. Sosyal yapılandırmacılık alt boyutunda ortaya çıkan anlamlı farkın hangi bölümler arasında olduğunu tespit etmek için Post Hoc Testlerden Tukey test uygulanmış olup anlamlı farkın Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencileri ($\bar{x}=45,80$) ve Türkçe öğretmenliği bölümü öğrencileri ($\bar{x}=41,34$) arasında sınıf öğretmenliği bölümü lehine; Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencileri ($\bar{x}=45,80$) ve Fen Bilgisi öğretmenliği bölümü öğrencileri ($\bar{x}=41,71$) arasında yine sınıf öğretmenliği bölümü lehine olduğu belirlenmiştir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma sonucunda son sınıf öğretmen adaylarının öğrenmeye yönelik inanç düzeylerinin, bilişsel ve sosyal yapılandırmacılıkta oldukça yüksek, radikal yapılandırmacılık ve geleneksel yaklaşımda ise yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bu sonuçlara göre; lisans öğrenimlerini tamamlama aşamasında olan son sınıf öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin öngördüğü yapılandırmacı bir inanca sahip oldukları ancak öğrenmeye yönelik geleneksel anlayışı da korudukları görülmektedir. Kaya (2016) eğitim fakültelerinde yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının orta düzeyde bir etki ile öğrencilerin akademik bilgi kazanımlarına katkı sağladığını, yüz yüze eğitim ortamları ve çoklu derslik ortamlarının öğretmen adaylarının bilişsel yeterlik, bilgi kazanımı ve duyuşsal özelliklerinin gelişiminde daha etkili olduğunu bulgulamıştır.

Alkın Şahin, Tunca ve Ulubey (2014) çalışmalarında öğretmen adaylarının eğitim inançları açısından, çağdaş eğitim felsefelerini yüksek düzeyde geleneksel eğitim felsefelerini ise düşük düzeyde benimsediklerini tespit etmiştir. Sinatra ve Kardash (2004), yaptıkları araştırmada, bilginin karmaşık bir yapıda olduğuna ve birey tarafından yapılandırılarak zamanla değiştiğine inanan öğretmen adaylarının öğrenmenin yeni fikirler hakkında derin düşünmeyi ve yeni bilgilerle kişisel ve duyuşsal olarak ilişki kurmayı içerdiğine daha çok inandığını tespit etmiştir. Aypay (2011a) yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının öğrenmede bilgi edinme sürecinin önemli olduğuna, uzman bilgisinin sorgulanması gerektiğine ve öğrenmede çabanın önemli olduğuna inandıklarını tespit etmiştir. Özaydın Özkara (2017) yapmış olduğu çalışmasında benzer bir sonuç elde etmiş, öğretim elemanlarının yapılandırmacı öğrenmeye yönelik inanç düzeylerinin yüksek olduğunu belirlemiştir. Meral ve Çolak (2009) teknik eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının çoğunluğunun bilimsel epistemolojik inançlarının geleneksel bilim anlayışı içinde olduğunu tespit etmiştir. Benzer bir şekilde Bacanlı (2010) öğretmenlerin epistemolojik inançları açısından daha çok geleneksel bilim anlayışına uygun düştüğünü, bunun yanında öğretmenlerin yeniliğe açık olduklarını ve değişime direnme düzeylerinin düşük olduğunu tespit etmiştir.

Bu araştırmada son sınıf öğretmen adaylarının öğrenmeye yönelik inançlarının cinsiyet değişkenine göre sosyal yapılandırmacılık, radikal yapılandırmacılık ve geleneksel boyutlarında anlamlı bir farklılaşma olmadığı, bilişsel yapılandırmacılık alt boyutunda ise kadın öğretmen adayları lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Aypay (2011a) bu çalışmada elde edilen bulguyla çelişen bir şekilde erkek öğrencilerin “öğrenme süreci/ uzman bilgisine şüphe” inanç puanlarının kız öğrencilerin puanlarından daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Yaralı (2018) ise yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının yapılandırmacı öğrenmeye yönelik inanç düzeyleri arasında cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olmadığını, kadın ve erkek öğretmen adaylarının yapılandırmacı öğrenmeye yönelik inanç düzeylerinin benzerlik gösterdiğini belirlemiştir. Özaydın Özkara (2017) da yapmış olduğu çalışmasında öğretim elemanlarının yapılandırmacı öğrenmeye

yönelik inanç düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından bir farklılık göstermediğini tespit etmiştir.

Araştırmada son sınıf öğretmen adaylarının okudukları bölüm değişkenine göre öğrenmeye yönelik inançları arasında sosyal yapılandırmacılık alt boyutunda sınıf öğretmenliği bölümü öğrencileri ve Türkçe öğretmenliği bölümü öğrencileri arasında sınıf öğretmenliği bölümü lehine; Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencileri ve Fen Bilgisi öğretmenliği bölümü öğrencileri arasında sınıf öğretmenliği bölümü lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Nitekim alan yazında eğitimi alınan disiplinin kişilerin epistemolojik inançlarını etkileyebileceği (Deryakulu ve Büyüköztürk, 2005) ifade edilmektedir. Yaralı (2018) yaptığı çalışmada sınıf öğretmeni adayları gibi zamanının tamamını aynı öğrenme-öğretme ortamında geçiren okul öncesi öğretmen adaylarının yapılandırmacı öğrenmeye yönelik inanç düzeylerinin çalışmaya katılan diğer programlarda öğrenim gören öğretmen adaylarının inanç düzeylerinden daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Öğretmen adaylarının öğrenme yönelik sahip oldukları inanç, öğrenme ve öğretme süreçlerinin bir belirleyicisi olduğundan; eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin öğrenmeye yönelik yapılandırmacı inancın yanında geleneksel inancı da yüksek düzeyde benimsemeleri eğitimin felsefe temelleri açısından incelenmesi gereken bir sonuçtur. Bu araştırma 2007 öğretmen yetiştirme programına tabi olan ve son sınıfta okuyan öğrenciler üzerinde yürütülmüştür. Benzer çalışmalar yeni öğretmen yetiştirme programına tabi ve eğitim felsefesi dersini almış öğrenciler üzerinde yapılabilir. Ayrıca öğretmen ve öğretmen adaylarının öğrenmeye yönelik inançları incelenerek karşılaştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, B. (2010). Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmenin, öğrencinin ve velinin rolü. *Eğitime Bakış Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 16-20.
- Aksan, N., & Sözer, M. A. (2007). Üniversite öğrencilerinin epistemolojik inançları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkiler. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 31-50.
- Alkin-Şahin, S., Tunca, N., & Ulubey, Ö. (2014). Öğretmen adaylarının eğitim inançları ile eleştirel düşünme eğilimleri arasındaki ilişki. *İlköğretim Online*, 13(4), 1473-1492. DOI: 10.17051/io.2014.56482
- Aypay, A. (2011a). Epistemolojik inançlar ölçeğinin Türkiye uyarlaması ve öğretmen adaylarının epistemolojik inançlarının incelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 1-15.
- Aypay, A. (2011b). Öğretme ve öğrenme anlayışları ölçeğinin Türkiye uyarlaması ve epistemolojik inançlar ile öğretme ve öğrenme anlayışları arasındaki ilişkiler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 7-29.
- Bacanlı Kurt, C. (2010). Öğretmenlerin epistemolojik inançları ve değişime direnme tutumları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bay, E., İlhan, M., Aydın, Z., Kinay, İsmail, Özyurt, M., Kuzu, S., Kahramanoğlu, R., & Yiğit, C. (2012). Belief scale towards learning: Study of validity and

- reliability. *Journal of Human Sciences*, 9(2), 1008-1030. <https://j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/2388> adresinden erişilmiştir.
- Bal, A. P., & Doğanay, A. (2009). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin matematik dersinde yapılandırmaca öğrenme ortamına bakışaçıları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 156-171.
- Chan, K. W., & Elliott, R. G. (2004). Relational analysis of personal epistemology and conceptions about teaching and learning. *Teaching and Teacher Education*, 20(8), 817-831.
- Demir, S., & Akınoğlu, O. (2010). Epistemolojik inanışlar ve öğretme öğrenme süreçleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 32, 75-93.
- Deryakulu, D. (2004). Üniversite öğrencilerinin öğrenme ve ders çalışma stratejileri ile epistemolojik inançları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 10(2), 230-249.
- Deryakulu, D. ve Büyüköztürk, Ş. (2005). Epistemolojik İnanç Ölçeğinin Faktör Yapısının Yeniden İncelenmesi: Cinsiyet ve Öğrenim Görülen Program Türüne Göre Epistemolojik İnançların Karşılaştırılması. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(18), 57-70.
- Duman, B. & Ulubey, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının benimsedikleri eğitim felsefelerinin öğretim teknolojilerini ve interneti kullanma düzeylerine etkisi ile ilgili görüşleri. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 95-114.
- Ekiz, D. (2005). Sınıf öğretmeni adaylarının eğitim felsefesi akımlarına ilişkin eğilimlerinin karşılaştırılması. *On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 1-11.
- Ekiz, D. (2007). Öğretmen adaylarının eğitim felsefesi akımları hakkında görüşlerinin farklı programlar açısından incelenmesi. *On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1-12.
- Erdem, E., & Demirel, Ö. (2002). Program geliştirmede yapılandırmacılık yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 81-87.
- Güven, M., & Belet, Ş. D. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının epistemolojik inançları ve bilişbilgilerine ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 9(1), 361-378.
- Henson, K.T. (2003). Foundations for Learner-Centered Educational: A Knowledge Base. *Education*, 124(1), 5-16.
- Kaleci, F. Yazıcı, E. (2012). Epistemolojik inançlar üzerine bir derleme http://kongre.nigde.edu.tr/xufbmek/dosyalar/tam_metin/pdf/2463-30_05_2012-21_30_43.pdf adresinden indirilmiştir.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademi.
- Kaya, M. (2016). Öğretmen yetiştirme standartları konusunda bir sistematik literatür inceleme. (Doktora tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Kaya, E., & Ekiçi, M. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin epistemolojik inançları ve öğretim stillerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 16(2), 782-813.

- Meral, M. ve Çolak, E. (2009). Öğretmen adaylarının bilimsel epistemolojik inançlarının incelenmesi. *On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 129–146.
- Northcote, M. (2009). Educational Beliefs of Higher Education Teachers and Students: Implications for Teacher Education. *Australian Journal of Teacher Education*, 34 (3), 68-81.
- Özaydın Özkara, B. (2017). Öğretim elemanlarının yapılandırmacı öğrenmeye yönelik inançları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 6(4), 70-76.
- Fisher, A., & Rush, L. (2008). Conceptions of learning and pedagogy: developing trainee teachers' epistemological understandings. *The Curriculum Journal*, 19(3), 227-238.
- Rodriguez, L., & Cano, F. (2007). The learning approaches and epistemological beliefs of university students: a cross-sectional and longitudinal study. *Studies in Higher Education*, 32(5), 647-667.
- Sinatra, G.M., ve Kardash, C.M. (2004). Teacher candidates' epistemological beliefs, dispositions, and views on teaching as persuasion. *Contemporary Educational Psychology*, 29, 483–498.
- Slavin, R. E. (2013). *Eğitim psikolojisi*. Çev. Edt. G. Yüksel). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Şenler, B., & İrven, Ö. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının epistemolojik inançları ile söze-bilimsel inançları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2016; 12(2), 659-671.
- Terzi, A.R. (2005). Üniversite öğrencilerinin bilimsel epistemolojik inançları üzerine bir araştırma. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 298–311.
- Yaralı, D. (2018). Öğretmen adaylarının yapılandırmacı öğrenmeye yönelik inançları üzerine bir çalışma (Kafkas Üniversitesi örneği). *Bildiriler.IBAD 2018 – 3rd International Scientific Research Congress on Humanities and Social Sciences*, July 9-11, 2018-Skopje, Macedonia. DOI: 10.21733/ibad.448989.111-123.
- YÖK, (2007). Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları, <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/egitim-fakultesi-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari.pdf> adresinden erişilmiştir.
- YÖK, (2018). Öğretmen yetiştirme lisans programları, https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/AA_Sunus_%20Onsoz_Uygulama_Yonergesi.pdf adresinden erişilmiştir.